

(i) Printed Pages : 4

Roll No. ....

(ii) Questions : 9

Sub. Code : 

|   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| 0 | 5 | 3 | 7 |
|---|---|---|---|

Exam. Code : 

|   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| 0 | 0 | 0 | 6 |
|---|---|---|---|

**B.A./B.Sc. (General) 6<sup>th</sup> Semester**

**(2042)**

**SOCIOLOGY (In all Mediums)**

**Paper : Disorganisation and Emerging Problems**

**Time Allowed : Three Hours]**

**[Maximum Marks : 90**

**Note :—** (1) Attempt any **FIVE** questions in all. Question No.1 is compulsory.

(2) In addition attempt **FOUR** long questions, selecting **ONE** question from each Unit.

1. Attempt any **nine** of the following in **5-7** lines each :

- (1) Personal disorganisation
- (2) Adolescence
- (3) Alcoholism
- (4) Durkheim's types of suicide
- (5) Types of drugs
- (6) Domestic violence
- (7) Problems of working women
- (8) Female headed household
- (9) Poverty
- (10) Corruption
- (11) Government measures to prevent cyber crime
- (12) Problems of aged.

2×9=18

**UNIT—I**

2. What is social disorganisation ? Discuss its different levels.

18

3. Discuss causes and consequences of personal and familial disorganizations. 18

### UNIT—II

4. Discuss problems of adolescence in detail. 18  
5. What is drug addiction ? Discuss its causes, consequences and eradication measures. 18

### UNIT—III

6. Discuss problems of domestic violence. 18  
7. Discuss problems of violence against children. 18

### UNIT—IV

8. Define poverty and discuss its causes and also eradication measures. 18  
9. What is corruption ? Discuss its causes and preventive measures. 18

### (हिन्दी माध्यम)

नोट :— (1) सभी में से पाँच प्रश्न करें। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।  
(2) इसके अलावा, प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न का चयन करते हुए, चार दीर्घ प्रश्नों के उत्तर दें

1. निम्नलिखित में से किन्हीं नौ को 5-7 पंक्तियों में हल कीजिए :—  
(1) व्यक्तिगत अव्यवस्था  
(2) किशोरावस्था  
(3) मद्यपानता  
(4) दुर्खीम के आत्महत्या के प्रकार  
(5) मादक द्रव्यों के प्रकार  
(6) घरेलू हिंसा  
(7) कामकाजी महिलाओं की समस्याएं  
(8) महिला मुखिया परिवार  
(9) गरीबी  
(10) भ्रष्टाचार

(11) साइबर अपराध को रोकने के लिए सरकारी उपाय

(12) वयोवृद्ध की समस्याएँ।

2×9=18

### यूनिट-I

2. सामाजिक अव्यवस्था क्या है ? इसके विभिन्न स्तरों की चर्चा कीजिए।

18

3. व्यक्तिगत और पारिवारिक अव्यवस्थाओं के कारणों और परिणामों पर चर्चा करें।

18

### यूनिट-II

4. किशोरावस्था की समस्याओं की विस्तार से चर्चा कीजिए।

18

5. मादक द्रव्य व्यसन क्या है ? इसके कारणों, परिणामों और उन्मूलन के उपायों पर चर्चा करें।

18

### यूनिट-III

6. घरेलू हिंसा की समस्याओं पर चर्चा कीजिए।

18

7. बच्चों के खिलाफ हिंसा की समस्याओं पर चर्चा करें।

18

### यूनिट-IV

8. गरीबी को परिभाषित करें और इसके कारणों और उन्मूलन उपायों पर चर्चा करें।

18

9. भ्रष्टाचार क्या है ? इसके कारणों एवं बचाव के उपायों की विवेचना कीजिए।

18

### (पंजाबी अनुवाद)

नोट :— (1) सागरियां ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਦੀਰਘ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌਂ ਨੂੰ 5-7 ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰੋ :

(1) ਨਿੱਜੀ ਵਿਗਾੜ

(2) ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਵਸਥਾ

(3) ਸ਼ਰਾਬ

(4) ਦੁਰਖੀਮ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ

- (5) ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ
- (6) ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ
- (7) ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
- (8) ਘਰਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਔਰਤ
- (9) ਗਰੀਬੀ
- (10) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ
- (11) ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਉਪਾਅ
- (12) ਬੁਢਾਪੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।

2×9=18

### ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸਮਾਜਿਕ ਅਸੰਗਠਨ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

3. ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਵਿਗਾੜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

### ਯੂਨਿਟ-II

4. ਕਿਸ਼ੋਰ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
5. ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਕਾਰਨਾਂ, ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

### ਯੂਨਿਟ-III

6. ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
7. ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

### ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
9. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18